

Posudek oponenta bakalářské diplomové práce:

Zuzana FRITSCHOVÁ, *Ženy imigrantky v raně novověké Americe*, FHS UK Praha 2014, stran38.

Předkládaná práce je zajisté zajímavou a sympatickou studií věnovanou tématu, které je relevantní z mnoha hledisek jednotlivých humanitních či historických věd. Lze ji tak z jistého hlediska považovat za zdařilou (vychází z poměrně širokého okruhu literatury, dobře pracuje s, nejen anglickými, pramennými, primárními či sekundárními texty a pod.). Avšak z nejednoho hlediska jiného lze vůči ní vylovit poměrně dost připomínek. Ujímám se proto v následujícím textu role a některé z nich uvádím:

(1.) Předně práci chybí *vyostřenější formulace badatelských otázek* a zřetelné přihlášení se k určitému *oboru*, k určité disciplíně (včetně jejího žánru, stylu argumentace a zažitých způsobů vykazování platnosti tvrzení). Text práce tak vyznívá příliš objektivisticky, vypravěčsky, aniž by se v něm vlastně řešily explicitně vyhraněné problémy. Např. otázka, nakolik mohly ženy v raném novověku vystupovat samostatně (s. 2) je tak v závěru jen obecně okomentována (s. 34-35). Tento charakter práce nedává oponentovi příliš možnost říci kupříkladu, zda ta či ona otázka byla zodpovězena a zda se tak stalo vůči metodám, jež jsou v tom či onom oboru považovány za legitimní, adekvátním způsobem. Pokud bych kupříkladu práci posuzoval jako práci historiografickou, musel bych ji vytknout, že postrádá kritiku pramenných textů (kapitola ze s. 32-33 by musela být na začátku a musela by být jinak strukturována).

(2.) Nemohu souhlasit s tím, že k tématu není dost literatury. Nejde brát v potaz jen tituly, které se týkají žen v raném novověku v Severní Americe. V potaz je nutno vzít (rozumí se výběrově, ve vztahu k zvoleným otázkám) literaturu, která se věnuje raněnovověkému postavení žen, jejich místu v - zejména protestantských - náboženských komunitách, povaze autobiografického psaní, postoji k sexualitě (s ohledem na disciplinační úsilí církve v této otázce) a pod. Těmto tématům se v posledních desetiletích věnovala řada německých (mají ale i anglické překlady) historiček a historických antropoložek, např.: Susanna Burghartz (mj. kalvinistický tlak na mimomanželskou sexualitu, otázky nelegitimní sexuality před soudem, téma i ve vztahu k anglickému radikálnímu protestantismu pojednával kdysi již Peter Laslett v knize *The World We Have Lost*; též rozsáhle pojednává Richard van Dülmen a to i do češtiny přeložených pracích), Renatte Dürr (rozbor protestantských tzv. "domovních kazatelů"), Ulrika Gleixner (náboženské autobiografické psaní v pietistických komunitách), Rebekka Habermas (široká tematika). Z českých autorek je pak především nutno odkázat na práci Edity Štěříkové (autobiografické psaní českých náboženských exulantů a exulantek), Markéty Křížové (mj. ochranovské bratrské misie v Americe, včetně postavení žen a jejich psaní) a pak zejména rozsáhlá ediční práce, doprovázená analytickými studiemi Lucie Storchové a Jany Ratajové (raněnovověký genderový diskurs, jeho socio-kulturní vliv a mnohé další). Z této literatury by bylo možné vyvodit vhodné analytické postupy při rozboru primárních textů jednotlivých autorek, jimiž se tato práce zabývá. Jednotlivé pasáže v nich by tak bylo možné více kulturně a dějinně kontextualizovat. Toho se týká i následující připomínka.

(3.) Tak by bylo možné vyložit více z kontextu dobových sporů o legitimitu či nelegitimitu předmanželské sexuality zmínky o předmanželských otěhotněních (s. 9). Patrně zajímavější by byla kontextualizace stran kvakerů (s. 25). Šlo by zde užít i klasické práce typu Troeltschových *Christliche Soziallehren* (mají i anglický překlad). Základní otázkou by mohlo být, zda silně spiritualisticko-mystické individualizování zbožnosti u kvakerů neotevíralo cestu k uznání rovnosti žen a mužů u kvakerů snáze, než tomu bylo u jiných církví či náboženských skupin. Takovéto podrobnější kontextualizování by totiž například mohlo ukázat, jak moc se texty psané ženami, jimž se autorka předkládané práce věnuje, vymykají z dobového žánru protestantského autobiografického či deníkového psaní, které -alespoň v Evropě - začínalo již v 17. století být běžné i u žen v věroučně radikálním prostředí luterských pietistů a různých kalvinismem inspirovaných sekt?

Předkládanou práci *doporučuji k obhajobě* a navrhuji - vzhledem k uvedeným připomínkám, zejména k tomu, že v ní postrádám explicitnější, zřetelněji zacílenou analytickou strukturu - její hodnocení na pomezí *dobré* a *velmi dobré* podle průběhu ústní části obhajoby.

Jan Horský

V Praze 20. května 2014